

České Vysoké Učení Technické v Praze

Műszaki Egyetem, Prága

Csehországban 8 felsőoktatási intézményben történik építészképzés¹, ezek közül a Prágai Műszaki Egyetem történelmi jelentőséggel is bír. A több mint 300 éves alapítású iskola műszaki oktatási rendszere az évszázadok alatt jelentősen változott. Történelmi áttekintéssel indulva, de csak a legfontosabb fordulópontokat kiemelve jutunk el az egyetem mai szervezeti felépítéséhez, ezen belül a dolgozat fő témájához: a jelenlegi építészképzés oktatási rendszeréhez, jellemzőihez, kiemelve az irányvonalat, stratégiát, melyet az Építézmérnöki Kar korunkban követni kíván. Ezen felül, építészképzésről lévén szó, a Kar épületállományát, oktatással kapcsolatos tereit vizsgálva kaphatunk teljes képet a képzési tevékenységről.

Történelmi áttekintés

- **1705-ben** az egyetem elődjének alapítójaként számon tartott **Joseph Christian Willenberg** petíciót nyújtott be az akkori uralkodó I. Leopold császárnak intézve, miszerint kérvényezte a mérnöki tudományok oktatásának engedélyezését.
- **1707-ben** Leopold fia, I. József császár elrendelte a prágai mérnökiskola alapítását. Ekkor kezdte meg Willenberg a saját lakásában az oktatást, mindössze 12 fő számára. Ez a szám azonban gyorsan gyarapodott, 1779-re elérte a 200 főt. Ezidőben az intézményben olyan neves professzorok oktattak, mint Jan Ferdinand Schor (az oktatott matematikai tudományok könyvének szerzője), valamint František Antonín Herget (mechanikai tudományok gyakorlati alkalmazása).
- **1806-ban** František Josef Gerstner átalakította a képzés rendszerét, és francia modellt, a **l'Ecole Polytechnique de Paris** struktúráját vette alapul. A Mérnöki Tudományok Intézménye Prágai Politechnikummá, ezzel együtt az Osztrák Birodalom egyedüli felsőoktatási műszaki intézményévé alakult át.
- **1863-ban** is változás következett, a politechnikum rektor által vezetett műszaki egyetemmé vált. Az oktatás **4 specializációra** lett felosztva (építőmérnöki, gépészmérnöki, vegyészmérnöki, és építézmérnöki).
- **1920-ban** az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlását követően az intézmény átnevezésre került, a mai Prágai Műszaki Egyetem (**České Vysoké Učení Technické v Praze**) nevet kapta, mely 7 intézményt foglalt magában.
- **1921-ben** a František Klokner Akadémikus által alapított Kutatási és Kísérleti Intézetet is az egyetemhez csatolták, mely máig működik, és ebben a formában elsőnek tekinthető Közép-Európában.
- **1948-ban** a Gazdaságmérnöki Intézményt megszüntették
- **1952-ben** az említett 7 intézményből 2 kivált, és saját, független egyetemmé alakult át (Vegyészmérnöki, Agrár- és Erdőmérnöki)
- **1960-ban** így ismételtén 4 kar található az egyetemen, Építőmérnöki, Gépészmérnöki, Villamosmérnöki, és a mai Nukleáris Tudományok és Fizikai Kar elődje.
- **1976-ban** megalapították az Építézmérnöki kart
- ezt követően alapítják a Közlekedésmérnöki Kart, Biomérnöki Kart, és Műszaki Informatikai Kart, melyekkel együtt jelenleg 8 kart tart számon az egyetem

Az egyetem melán büszke oktatóira, diákjaira, akik közül meghatározó személyek munkálkodtak az elmúlt évszázadokban, jelentősen befolyásolva a műszaki tudományok fejlődését. Többek között az egyetem falai között oktatott Christian Doppler fizikus, aki 1837-1847-ig matematikát, és ábrázoló geometriát tanított. Eközben, 1842-ben ismertette a Cseh Tudományos Társasággal elméletét, amelyről mindmáig híres (Doppler-effektus). Építészeti szempontból fontos megemlíteni Jozef Zitek nevét, akinek Csehországon kívül Németországban, Ausztriában számos épületét tartjuk számon. Többek között az ő nevéhez fűződik a prágai Nemzeti Színház terve.

A ČVUT célja, hogy minőségi egyetemi oktatás révén elsősorban a műszaki tudományok széles skáláját kínálja, nagy hangsúlyt fektetve a kutatásokban, és tudományos projektben való részvételre. Az egyetem oktatásra vonatkozó szerzeti felépítésének általános jellemzői mellett fontos megemlíteni a társintézeteket is, melyekkel szorosan együttműködve végzik kutatásaikat, kísérleteiket.

Szervezeti felépítés

- **Megnevezés:** České Vysoké Učení Technické v Praze
- **Cím:** Thákurova 9, 166 34 Prága, Csehország
- **Hallgatói létszám:** 22.500 – 23.000 fő
- **Külföldi hallatók:** 8%
- **8 Kar:**
  - Építőmérnöki Kar
  - Gépészmérnöki Kar
  - Villamosmérnöki Kar
  - Nukleáris Tudományok és Fizika
  - Építészmérnöki Kar
  - Közlekedésmérnöki Kar
  - Egészségügyi és Biomérnöki Kar
  - Műszaki Informatikai Kar
- **Képzési rendszer:** Bolognai rendszer, BSC, MSC és Doktori képzés
- **Kredit** alapú rendszer
- **Intézetek:**
  - Klockner Intézet
  - Masaryk Továbbképző Intézet
  - Kísérleti és Alkalmazott Fizikai Intézet
  - Ipari Örökség Kutatóintézete
  - Radiokémia és Sugárbiológiai Központ

Érdekességként megemlíteném a 2008-ban lengyel kezdeményezésre létrejött Kelet- és Közép-Európai régió Műegyetemeinek összefogását², mely platform azzal a céllal alakult, hogy a régió műszaki egyetemei szorosabban működjenek együtt oktatási, kutatási és innovációs kérdésekben. A szerveződés tagjai: ČVUT Prága, BME Budapest, BAUMAN Moszkva, Nemzeti Műszaki Egyetem Donyeck, NTNU Trondheim, Állami Műszaki Egyetem Szentpétervár, Szlovák Műszaki Egyetem Pozsony, TU Berlin, TU Bécs, VGTU Vilnius, Műszaki Egyetem Varsó.

Építészmérnöki Kar

A 39 éves Kar magáról úgy fogalmaz, küldetésének tekinti, hogy a hallgatóit ne csak szakértelemmel, hanem modern világgéppel is ellássa, amelyben az új megközelítések és összefüggések tudatában, a kortárs építészetben is képesek lesznek helyt állni. Fő céljuk annak a szemléletnek az átadása, mellyel egyensúlyban tarthatóak a humán, műszaki és művészeti tudományágak.

Az építészmérnök képzés háromlépcsős, BSC, MSC és Doktori képzés formában. Az oktatás 17 tanszéken folyik, **vertikális oktatási struktúrában**. Ez azt jelenti, az első, alapozó év után - amikor is a hallgatók megismerkednek az építészeti tudománykör alapjaival - , másodévtől diplomáig egy olyan időbeli vertikális rendszerben vesznek részt, amiben nem évfolyamonként, hanem műtermenként történik az oktatás. A karon 38 db, 24 fős műterem működik. Ezekben a műteremvezető határozza meg a félév témáját, ahol a diákok feladat és tanár szerint válogathatnak. Tehát ugyanazt a feladatot csinálhatják a másodévesek is, diplomázók is, eltűnnek az évfolyamok, vagyis össze vannak mosva. Ez a rendszer azt tudja nyújtani, hogy a kezdőbbek figyelhetik a felsőbb éveseket, tanulhatnak tőlük, fejlődhetnek.

A képzés jellemzői:

- **BSC képzés:** Oktatás: cseh nyelven
Időtartam: 3 év
180 kredit
kb. 260 hallgató / évfolyam
specializáció: nincs
tanterv: Tervezés: Építészet és Várostervezés / Design: Ipar- és Formatervezés
- **MSC képzés:** Oktatás: cseh és angol nyelven
Időtartam: 2 év
120 kredit
kb. 160 hallgató / évfolyam
tanterv: Építészet és Várostervezés, Design: Ipar- és Formatervezés

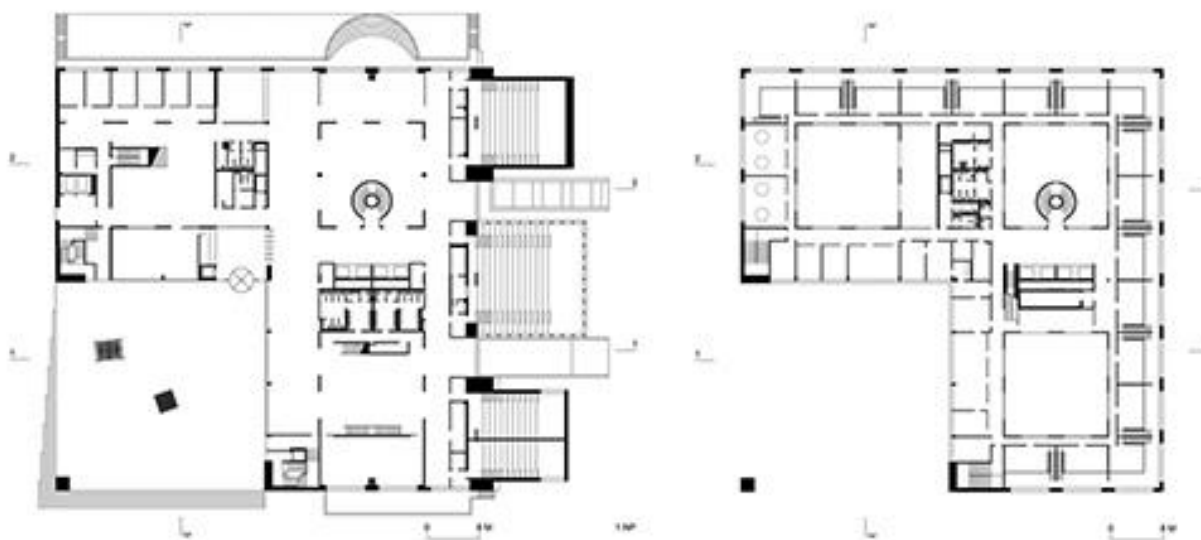
- **Doktori képzés:** Oktatás: cseh és angol nyelven
 Időtartam: kb. 4 év
 kb. 10 hallgató / évfolyam
 tanterv: Építészet és Várostervezés: Elmélet és Tervezés, Városépítészet, Építészettörténet és Műemlékek, Épülettechnológia
- **Összlétszám:** kb. 1600 fő alap- és mesterképzésben, kb 170 fő doktori képzésben
- **Oktatók:** 13 egyetemi tanár
 32 docens
 88 szakasszisztens
 66 tanársegéd
- **Tanszékek / oktatók száma / doktoranduszok száma:**
  - Képzőművészeti Tanszék / 8 / -
  - Építészettörténet és Építészet Elméleti Tanszék / 12 / 25
  - Műemlékvédelem és Műemlék Megőrzés Tanszék / 11 / 9
  - Belsőépítészeti és Kiállítástervezési Tanszék / 6 / 5
  - Építészeti Modellezés Tanszék / 18 / 8
  - Épülettervezési Tanszék / 21 / 18
  - Várostervezési Tanszék / 21 / 19
  - Tájépítészeti Tanszék / 4 / -
  - Területfejlesztési Tanszék / 9 / 6
  - Statika Tanszék / 18 / 3
  - Épületszerkezzettani Tanszék I. / 17 / -
  - Épületszerkezzettani Tanszék II. / 20 / 4
  - Idegennyelvi Tanszék / 8 / - „*success start with good communication*”
  - Építészeti Tervezés I. / 18 / 7
  - Építészeti Tervezés II. / 10 / 10
  - Építészeti Tervezés III. / 15 / 14
  - Ipari Épületek Tervezése Tanszék / 12 / -
- **Workshop / konferenciaszervezés:** 2013/14-es tanévben 27 esemény
- **Publikációk:** 2013/14-es tanévben 10 db
- **ALFA:** havonta megjelenő szakirodalmi folyóirat

„ *The architect, who really design for a human being has to know a great deal more than just the 5 Canons of Vitruvius*”

Oktatás – terek – épületek

Építészmérnöki kar épülete

- **cél:** Prágai Műszaki Egyetem Építészmérnöki Kar új épülete: a dejvicei campus új tudományos-
oktatási célú bővítése (átadás éve: 2011.)
- **cím:** Thakurova 9, 166 34 Prága
- **építész tervező:** Šrámková Architekti: Ing. ach. Lukáš Ehl, Ing. arch. Tomáš Koumar, Prof. Ing. akad.
arch. Alena Šrámková
- **befoglaló méret:** 64*64*30 m
- **felosztás:** 4 egyenlő kubus, amelyből 2 az építészkaré, 1 az informatikusoké, 1 pedig üres
- **üres kubus:** kiemelt bejárati tér, melynek határát egy ellenpontként emelt 30 m magas torony
rajzolja ki
- **megjelenés:** monolitikus sötét beton tömeg, narancssárga téglalapalást
- **térszervezés:** 3 lefedett, multifunkcionálisan használható átrium köré szerveződő terek
- **átriumok:** 16*16 m alapterület, amibe benyúlnak a közlekedő folyosók
- **szintek:** 8 emelet magas, 3 pinceszint
- **funkcionális felosztás:**
  - alagsor: modellezőműhely és számítógépes labor
  - földszint: tanulmányi osztály, ruhatár, kávézó, közösségi terek és az
épülettömegeből kiálló 3 előadó
  - emeletek: 10 stúdió, tanári szobák, 4 tanterem
  - felső két szint: galériás kialakítású műtermek
- **műtermek:** befoglaló méret: 8*8 m
- **megvilágítás:** belső terekben automatizált
- **energiahatékonyság:** kivételesen energiahatékony³

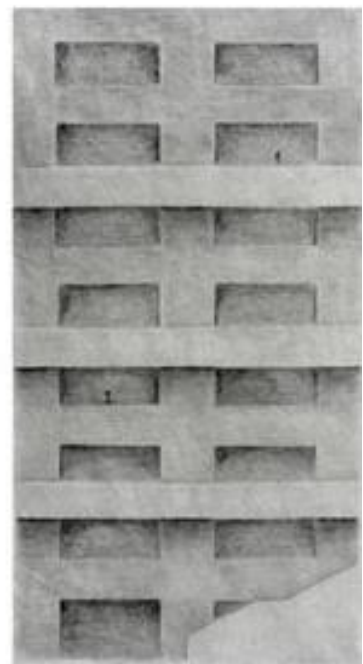
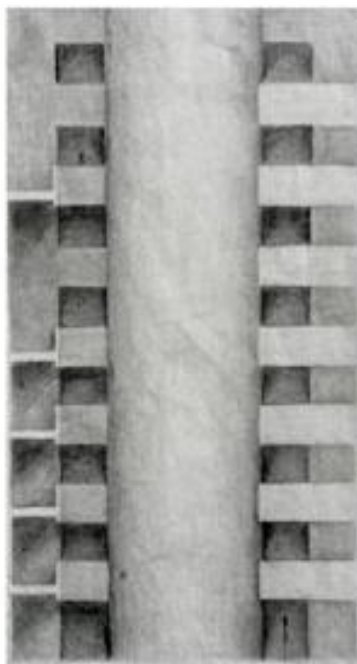
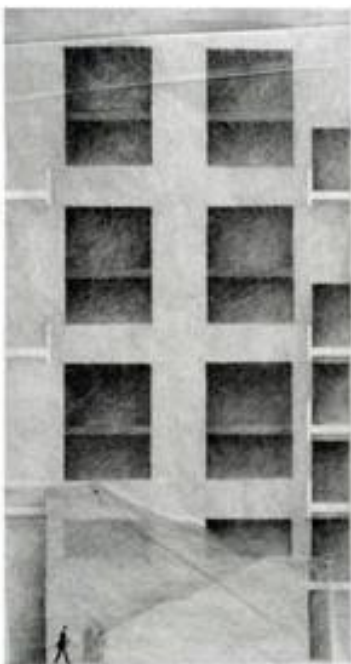

o jellemzés:

Az épület szakmai megítélése meglehetősen kettős. A kreativitást és felszabadult alkotást elősegítő és szolgáló, elviekben szabad térképzést biztosító műtermi kialakítást egy feszes, kötött, már-már rideg gépezetbe szorították. Felmerül a túlszerkesztettség, végletekig menő számmisztikai és leegyszerűsítési túlzás, negatív értelemben vett anyaghasználati minimalizálás.

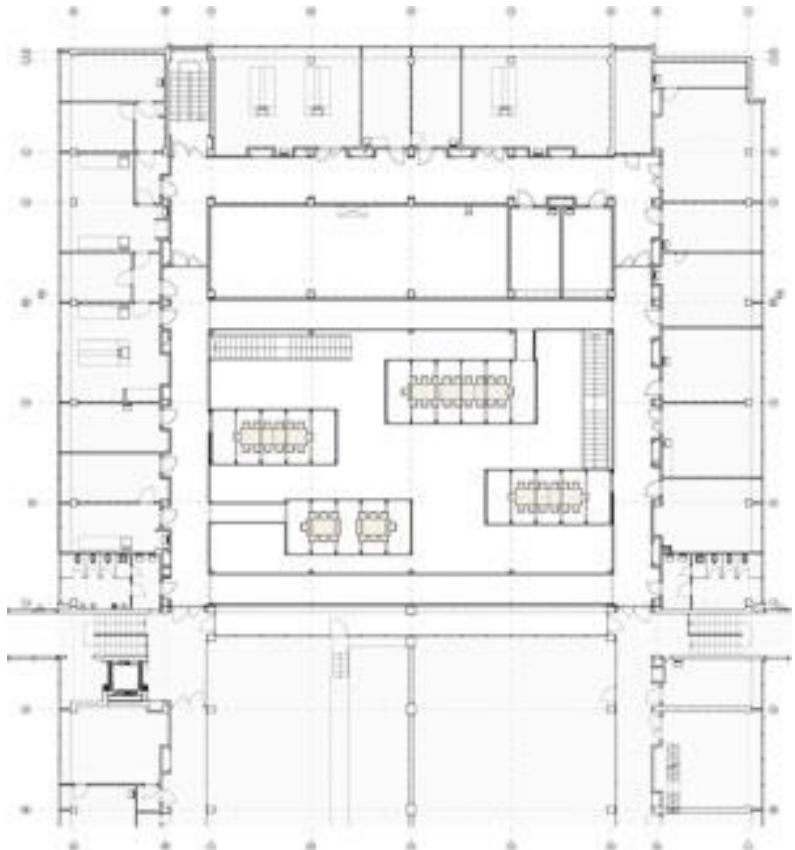
Mindezekkel szemben ugyanez a feszeség, letisztultság adhat okot a pozitív értékelésre is. *„Kocka, henger, beton, semmi csűrés-csavarás, csak a lényeg. Bizonyíték, hogy igenis, amit az építészek terveznének gyakorlatilag mindenhová, a csupasz beton terek, azok igenis élhetőek, szerethetőek. És megcsinálták, és szeretik, legalábbis úgy tesznek, mintha.”*⁴

*„Ez a ház bármit elvisel. A kritikát, a gúnyt, a csodálatot, bármit. Lepereg, mert valóban bizonyít, valóban van benne humor és szarkazmus. Az építész nem bonyolítja a mondanivalót, egyszerű formákkal, következetes és egyszerű anyaghasználattal beszél, tömondatokban. Ez a ház teret ad. Nem orientál, nem magyaráz, nem irányít, hanem valóban teret ad. A lényeg odabent zajlik.”*⁵

Építőmérnöki kar épülete

- „**Öletgyár**” Prága Építőmérnöki kar épületének belsőépítésze
- **előzmény:** a csarnok korábban kiszolgáló udvara volt a környező épületeknek
- **cél:** udvar lefedésével építész-építőmérnöki oktatás központi tere
- **építész tervezők:** VYSEHRAD atelier – Zdeněk Rychtařík, Jiří Smolík
- **átadás éve:** 2008
- **téri koncepció:** térben lógó dobozok – lebegő konzultációs helyiségek – használható alapterület növelése;
alsó szinti alaprajz szabadon átrendezhető, berendezhető
- **vizuális koncepció:** látszó gépészeti berendezések és vezetékezés – technika
- 2009-ben Cseh Építészeti Nagydíjat kapott belsőépítészeti kategóriában

Felhasznált irodalom:

¹ <http://www.prae.hu/index.php?route=article%2Farticle&aid=4617>

² http://www.bme.hu/hirek/20140709/a_regio_muelyetemeinek_szorosabb_egyuttmukodese?language=hu

³ http://meonline.hu/archivum/archivum_2012_2/nyilt-ter-az-alkotasnak/

⁴ <https://praga2014.wordpress.com/2014/07/02/epiteszmernoki-kar-praga/>

⁵ http://www.6b.hu/Betonban_az_igazsag

<https://praga2014.wordpress.com/2014/07/09/az-epitomernoki-kar-csarnokanak-belsoepiteszete-praga/>

http://www.6b.hu/Pragai_epiteszkar